

Strategia 2013-2015

Designvuoden perintö

Kansainvälinen designsäätiö perustettiin Helsingin kaupunginvaltuuston päätöksellä toteuttamaan ja hallinnoimaan World Design Capital Helsinki 2012 –hanketta vuonna 2010. Säätiöllä on sen sääntöjen mukaan kaksi tarkoitusta: edistää ja tukea designin kulttuurista, sosiaalista ja taloudellista hyödyntämistä Helsingin seudulla, kansallisesti ja kansainvälisesti sekä edistää Helsingin, Espoon, Vantaan, Kauniaisten ja Lahden toimintaa WDC-kaupunkina vuonna 2012. Säätiö perustettiin määräaikaisena vuoden 2017 loppuun.

WDC-organisaatio lopetti toimintansa maaliskuussa 2013. Helmikuussa 2013 pääkaupunkiseudun kaupunginjohtajat sopivat, että säätiölle valitaan uusi hallitus kaudelle 2013-2015 ja että hallitus valmistelee säätiön toiminnan jatkostrategian.

Säätiön hallitus teki toukokuussa 2013 päätöksen säätiön toiminnan jatkamisesta määräaikaisena vuoteen 2015.

Designpääkaupunkivuoden perintöä ja tuloksia hyödynnetään sekä toimintaa jatketaan vuosina 2013-2015 kaupunkien näkökulmasta neljällä toiminnan osa-alueella:

1. Toimiva kaupunki: kaupungit muotoilun hyödyntäjinä

Designpääkaupunkivuosi oli alkuinvestointi ja panostus pidemmän aikavälin kehitykselle, jossa muotoilua hyödynnetään entistä paremmin toimivan kaupunkiympäristön kehittämiseksi. Toimiva kaupunki vahvistaa kaupunkien muotoiluosaamista, sillä se auttaa kaupungeja entistä paremmin ymmärtämään ja kohtaamaan kaupunkiympäristön tulevaisuuden haasteet. Muotoiluosaaminen tunnustetaan yhdeksi merkittäväksi osaamisalueeksi tässä kehittämistyössä muiden osaamisten rinnalla. Kaupunki osaa edistää muotoiluosaamisen käytön laajentumista ja monialaista hyödyntämistä myös elinkeinopolitiikan keinoin. Kaupunkien muotoiluyhteistyö vahvistaa osaltaan kansallisella tasolla koko muotoilualaa.

2. Muotoilu kaupunkimarkkinoinnissa

Muotoilu on kansainvälisesti tunnustettu ja tunnistettu metropolialueen vahvuus ja Helsinki on muotoiluvetoisen maakuvan kärki. Kaupunkimarkkinoinnilla kasvatetaan metropolialueen profiilia ja kiinnostavuutta kansallisesti ja kansainvälisesti muotoiluvetoisena kaupunkina yhteistyössä valtion toteuttaman Team Finland-hankkeen kanssa. Design on metropolialueen vahva kilpailuetu myös matkailumarkkinoinnissa ja matkailun edistämiseksi.

3. Muotoilun tapahtumakaupungit

Helsingistä kehitetään pohjoisen Euroopan kiinnostavin muotoilun tapahtumakaupunki. Muotoilu tuodaan näkyväksi ja koettavaksi kaupunkilaisille ja matkailijoille. Muotoilunäkökulma tuodaan myös osaksi kaupunkien suur tapahtumien tuotantoa.

4. WDC-verkoston ylläpito ja kehitys

WDC-vuonna syntyi merkittävä määrä verkostoja kaupunkien, yliopistojen ja korkeakoulujen, muotoilualan toimijoiden, yritysten ja yhteisöjen välille. Verkostoa ylläpidetään ja vahvistetaan ja Helsingin ja kumppanikaupunkien roolia onnistuneena WDC-kaupunkina ja muotoilun hyödyntäjänä edistetään kansallisesti ja kansainvälisesti.

”Design driven city” – toimiva kaupunki käyttää muotoilua ja sen menetelmiä hyödyksi kaupungin kokonaisvaltaisessa kehittämisessä. Muotoiluvetoinen kaupunki ymmärtää käyttäjälähtöisyyden ja asukkaiden osallistamisen merkityksen julkisten palveluiden ja kaupungin toimintojen suunnittelussa. Kaupungit tarvitsevat muotoilua.

Strategian ydinkohdat

Säätiö jatkaa ja toteuttaa vuosina 2013-2015 säätiön alkuperäistä vuonna 2009 laadittua strategiaa, joka ulottuu vuoteen 2017 saakka. Sen ydin on muotoilun ja muotoilijoiden mukaan ottaminen yhteiskunnallisten kysymysten ratkaisemiseen ja käyttäjien näkökulman vahvistaminen. Avoin kaupunki rakentaa tulevaisuuden toimivaa kaupunkia yhdessä asukkaidensa kanssa. Open Helsinki – Embedding Design in Life.

Säätiön tärkeimpänä tavoitteena kaksivuotisessa jatkohankkeessa on toimiva kaupunki, joka monipuolisesti hyödyntää muotoilua. Toimintakenttänä ovat kaupunkiympäristöt ja säätiön rooli on osallistaa, kehittää, tietää ja verkottaa. Säätiö tuo kaupunkien näkökulman muotoilun kentälle ja vahvistaa kaupunkien sekä julkisen sektorin ääntä ja painoarvoa muotoilualalla. Se vaikuttaa laajemmin koko muotoilualan kehittymiseen ja toimintaedellytyksiin.

Säätiön ydintehtävä vuosina 2013-2015 on edistää muotoilun käyttöä ja hyödyntämistä erityisesti metropolialueen kaupungeissa ja vahvistaa kaupunkien muotoiluosaamista. Ydintehtävän rinnalla säätiö myös tukee ja edistää designpääkaupunkivuoden perintöä eli kaupunkimarkkinoinnin, tapahtumakaupungin ja WDC-verkoston toteutumista.

Säätiön jatkotoiminta edistää muotoiluvetoista julkisen sektorin toiminnan kehittämistä. Julkisen sektorin murros; säästöjen ja käyttäjälähtöisten palveluiden tarve edellyttävät kunnilta uusia ratkaisuja.

Säätiön rooli ja toiminta rakennetaan suhteessa taustayhteisöihin ja niiden linjauksiin: kaupunkien strategiat, Muotoile Suomi –ohjelma, muotoilukentän toimijat, yliopistot ja korkeakoulut, yritykset ja yhteisöt.

Säätiön toiminnan tavoitteet

Säätiön toiminnalle on määritelty kolme tavoitetta vuosille 2013-2015:

1. Suomi on vuonna 2017 kansainvälinen esimerkki muotoilun hyödyntämisestä kaupunkien kehittämisessä.

- Muotoiluosaamisen juurruttaminen kaupunkien toimintaan. Muotoilu otetaan mukaan toimintaan tekemättä siitä itseisarvoa.
- Muotoiluosaamista kasvatetaan kotimaisten kansainvälisten asiantuntijoiden kanssa yhteistyössä.
- Toiminnan tavoitteena on valtakunnallinen toistettavuus ja monistettavuus: kehitetään ja käytännössä toteutetaan malleja ja toimintatapoja, jotka tukevat muutosta kuntasektorilla ja tarjoavat muotoilun avulla saatuja uusia ratkaisuja tulevaisuuteen.

2. Uuden liiketoiminnan synnyttäminen muotoilualalle ja muotoiluintensiivisen toiminnan sekä muotoiluosaamisen edellytysten vahvistaminen

- Luodaan muotoilulle uusia markkinoita julkiselta sektorilta.
- Vahvistetaan kaupunkien ymmärrystä muotoilualan toimintaedellytysten vahvistamisessa.
- Vaikutetaan muotoilualan arvostuksen ja merkityksen kasvuun osallistumisella elinkeinoelämän ja koulutuksen yhteistyöhankkeisiin
- Edistetään monialaista vuoropuhelua kilpailukykyisen elinkeinotoiminnan uudistamiseksi ja tätä tukevien toimintaedellytysten rakentamiseksi
- Kasvatetaan muotoiluosaamista myös kaupunkien elinkeinoelämää vahvistavissa ja muotoiluyhteistyötä edistävässä toimenpiteissä ja palveluissa
- Vahvistetaan muotoilun tutkimustiedon systemaattista keräämistä kaupunkien näkökulmasta

3. Muotoiluvetoisen metropolialueen ja maakuvan vahvistaminen

- Linkittyminen valtion Team Finlandin toimintaan hyödyntäen WDC-hankkeen rakentamaa muotoiluvetoista mielikuvaa ja kysyntää

Säätiön toiminnan kolme roolia

Säätiön toiminnassa on kolme roolia, joiden ympärille toiminta vuosille 2013-2015 rakentuu:

Käynnistäjä ja katalysaattori

Säätiö edistää muotoilun hyödyntämistä kaupunkien kokonaisvaltaisessa kehittämisessä ja toimii tärkeänä kaupunkien yhteistyön toteutusalueena. Se on aloitteiden kokoaja ja ideoiden konkretisoija. Säätiön tehtävänä on tunnistaa käynnissä olevia ja käynnistyviä hankkeita ja ongelmakohtia, joissa muotoilua voi hyödyntää. Säätiö linkittyy olemassa oleviin hankkeisiin ja projekteihin ja liittyy niihin muotoilun ja muotoiluosaamisen mukaan.

Muotoilun menetelmillä kehitetään kaupungin omia palveluita, rakennetaan kaupungin tarjoamia toimintaedellytyksiä yrityksille, vahvistetaan elinvoimaista kaupunkia

yhteistyössä yliopistojen, korkeakoulujen ja oppilaitosten kanssa. Muotoiluosaamista kasvatetaan myös kaupunkien elinkeinoelämää vahvistavissa toimenpiteissä ja palveluissa.

Säätiö saattaa alkuun ja toimii ohjaajana projekteissa sekä varmistaa niiden etenemisen, mutta hankkeiden omistajuus, vetovastuu ja toteuttaminen on säätiön ulkopuolisella toimijalla, kuten yliopistolla, kaupungin virastolla tai yksiköllä.

Osaaja ja asiantuntija

Säätiö vahvistaa ja kasvattaa toimivan kaupungin muotoiluosaamista ja -profiilia. Säätiöön kerätään maan paras osaaminen, asiantuntijuus ja kokemukset muotoilun käytöstä kaupunkiympäristöjen ja toimivampien kaupunkien kehittämisessä. Osaamista hyödynnetään pilotoinnin kautta säätiön toiminnassa mukana olevissa kaupungeissa. Kaupunkien muotoiluosaamista kehitetään yhdessä kotimaisten ja kansainvälisten ammattilaisten kanssa ja verkostoidutaan kansainvälisesti julkisen sektorin muotoilua edistävien toimijoiden kanssa.

Säätiö toimii yhteistyön rakentajana sekä asiantuntijana muotoilualan ja kaupunkien muotoiluhaasteiden välillä. Sen tehtävänä on auttaa kysyntää ja tarjontaa kohtaamaan eli edistää kaupunkien valmiutta hankkia muotoilupalveluita sekä auttaa muotoilutoimialaa ymmärtämään kuntasektoria. Säätiöllä on lisäksi vahva rooli muotoilun ja teknologian vuoropuhelun edistämässä. Rahoituksessa säätiöllä on auttava rooli: se neuvoo kaupunkia ulkopuolisen rahoituksen haussa (ESR, yritys- ja säätiörahoitus, kuntayhteistyön rakentaminen) ja keskeisissä hankkeissa säätiö voi toimia myös rahoituksen hankkijana.

Verkottaja ja viestijä

Säätiö tukee muotoiluvetoisen metropolialueen ja maakuvan kehittämistä. Keskeisenä tehtävänä on vaikuttaja- ja sidosryhmäviestintä kaupunkien ja niiden toteuttaman muotoiluyhteistyön näkökulmasta muotoilun kentälle, kaupunkien sisällä virkamiehiin ja luottamusmiehiin sekä valtionhallinnon päätöksentekijöihin. Säätiö osallistuu myös julkiseen keskusteluun muotoilun merkityksestä. Säätiö verkottaa yhteen toimijoita ja osallistuu valtion toteuttaman Team Finlandin toimintaan ja vahvistaa muotoilun roolia osana maakuvaa sekä osallistuu kansainväliseen muotoilualan keskusteluun ja verkottumiseen kaupunkien näkökulmasta. Jotta ymmärrys muotoilun mahdollisuuksista parempien kaupunkien kehittämisessä lisääntyisi, säätiö tuottaa viestintämateriaalia ja taustatietoa kaupunkien käyttöön.

Säätiön tehtävä muotoilualan vahvistamisessa

Säätiön tehtävänä on huolehtia kaupunkien näkökulmasta muotoilualan muutoksessa. Säätiö edistää aktiivisen toiminnan kautta yhtenäistä kaupunkien tarpeet huomioivaa muotoilualaa. Säätiö osallistuu valtakunnallisen Muotoile Suomi -ohjelman toimeenpanoon julkisen sektorin muotoilun käytön näkökulmasta.

Yhtenäinen muotoiluala vahvistaa muotoiluvetoista metropolialuetta ja maakuvaa sekä muotoilun yhteiskunnallista painoarvoa ja siten ”edistää ja tukee designin kulttuurista, sosiaalista ja taloudellista hyödyntämistä Helsingin seudulla, kansallisesti ja kansainvälisesti”, kuten säätiön säännöissä on määritelty.